

24 ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

HEALTH CARE

24-0 METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

NOTES ON METHODOLOGY

Izvori i metode prikupljanja podataka

Sources and methods of data collection

Prikupljanje zdravstveno – statističkih podataka obaveza/obveza je Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH i kantonalnih zavoda za javno zdravstvo.

Collection of statistical data on health care is the responsibility of the Institute for Public Health FB&H and county offices of public health.

Evidencije se vode upisivanjem podataka u osnovnu medicinsku dokumentaciju (obavezni/obvezni individualni i zbirni obrasci), a služe kao izvor podataka za statistička istraživanja u području zdravstva Federacije BiH za sva tri nivoa/razine: primarni, sekundarni i tercijarni.

Data are entered into basic medical documentation (obligatory individual and summary forms) and are referred to as a source for statistical surveys at all three levels of health care: primary, secondary and tertiary.

Evidencije trebaju da vode zdravstvene ustanove bez obzira na vrstu vlasništva, zdravstveni radnici/djelatnici privatne prakse, apoteke/ljekarne i druge ovlaštene institucije. Podaci se dostavljaju kantonalnim zavodima za javno zdravstvo u pravilu jednom godišnje za proteklu godinu za zbirne izvještaje, a kontinuirano za individualne listiće.

The records are kept by health institutions irrespective of the type of ownership, private practice health workers, pharmacies and other institutions in charge. The data are supplied to public health county offices usually once a year for the previous year for summary reports, and continuously for individual forms.

Radi osiguravanja jedinstvenog sistema/sustava statističkih istraživanja pri vođenju evidencija primjenjuju se, na federalnom nivou, jedinstvena metodološka načela i statistički standardi (definicije, klasifikacije, nomenklature).

In order to make the system of statistical surveys unique, in record keeping the uniform methodological principles and statistical standards (definitions, classifications, nomenclatures) are used at the state level.

Podaci se prikupljaju u skladu/sukladno sa preporukama i definicijama Svjetske zdravstvene organizacije i redovno/redovito objavljuju u međunarodnim zdravstvenim publikacijama.

Data are regularly gathered and published in international health publications in accordance with the recommendations and definitions by the World Health Organization.

Podaci o zdravstvenim i drugim uposlenima zaposlenim u zdravstvu odnose se samo na one medicinske i nemedicinske radnike/djelatnike koji su zaposleni na neodređeno vrijeme u zdravstvenoj ustanovi koja podnosi izvještaj.

Data on health and other workers employed at health sector is related only to those medical and non-medical personnel working full time at health institution submitting the report.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (Sl.novine FBiH 29/97, član 125) sve privatne stomatološke ordinacije sa područja Federacije BiH obavezne/obvezne su dostavljati izvještaje o svom radu nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa propisima o evidencijama u oblasti zdravstva.

In line with Law on Health Care (Official Gazette of FBiH 29/97, article 125) all private dental services in FB&H are obliged to submit reports on their work to the authorized health institution according to the regulations on health record.

Podaci o zaraznim i parazitarnim oboljenjima u potpunosti su preuzeti od Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, a registrirani broj oboljelih se temelji na «Prijavi oboljelog – umrlog od zarazne bolesti».

Data on infectious and parasitic diseases are completely taken over from the Epidemiological Service of the Public Health Institute of Federation B&H, and recorded number of diseases is based on the «Registration form of diseases – deceased of infectious diseases».

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA HEALTH CARE

Definicije

Zdravstvena djelatnost na primarnom nivou/razini obuhvaća djelatnost opće medicine, zdravstvenu zaštitu predškolske i školske djece, higijensko-epidemiološku zaštitu, zaštitu zdravlja usta i zuba, hitnu medicinsku pomoć, medicinu rada, zaštitu zdravlja žena, patronažnu i farmaceutsku djelatnost.

Obavlja se u zdravstvenim ustanovama bez obzira na vrstu vlasništva: domovima zdravlja, ustanovama za hitnu medicinsku pomoć, ustanovama za zdravstvenu njegu u kući, apotekama/ljekarnama te ordinacijama privatne prakse.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnom nivou/razini obuhvaća specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu te bolničku zdravstvenu zaštitu koja se provodi u općim i specijalnim bolnicama i lječilištima.

Zdravstvena djelatnost na tercijarnom nivou/razini obuhvaća obavljanje najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističkih djelatnosti u kliničkim ustanovama i državnim zdravstvenim zavodima.

Zdravstveni radnici/djelatnici su osobe koje imaju obrazovanje stečeno na medicinskom, stomatološkom ili farmaceutsko-biokemijskom fakultetu te na višim i srednjim školama zdravstvenog usmjerenja.

Bolnica je zdravstvena ustanova opremljena za 24-satnu ljekarsku i sestrinsku njegu bolesnika, uspostavljanje dijagnoze, tretman i rehabilitaciju oboljelih i povrijeđenih osoba, obično oba, i medicinske i hirurške slučajeve; opremljena sa profesionalno obučanim medicinskim osobljem u čijem sastavu se obično nalazi bar jedan ljekar. Bolnice mogu, mada nije neophodno, pružati usluge i vanbolničkim/izvanbolničkim pacijentima.

Broj bolnica uključuje opće bolnice, specijalne bolnice, akutne i hronične/kronične bolnice.

Prema kriterijima OECD akutna bolnica je bolnica sa prosječnim brojem dana ležanja 30 ili manje (Indikator Svjetske zdravstvene organizacije br: 992760).

Pod bolničkom posteljom smatra se postelja opremljena za potpuni cjelodnevni smještaj pacijenata, smještena u dijelovima bolnice u kojima je obezbjeđena kontinuirana zdravstvena njega pacijenata. Broj bolničkih postelja predstavlja mjerilo kapaciteta bolnice.

Definitions

Primary health care includes: the activity of general practice, health care of preschool and school children, hygienic and epidemiological care, dental care, emergency health services, occupational health, primary health care of women, community nursing and pharmacies.

It is provided by health institutions irrespective of ownership: health centres, institutions for emergency medical care, institutions for home health care, pharmacies and private offices.

Secondary health care includes specialist – consultative health care, hospital health care in general and specialized hospitals and health resorts.

Tertiary health care includes most complex forms of health care in the field of specialist activities in clinics and state health institutes.

Health workers are persons who obtained education from Faculty of Medicine, Faculties of Pharmacy and Biochemistry and from health non – university colleges and secondary schools.

Hospital is a health institution equipped for 24-hours physicians and nurses care, diagnostics, treatment and rehabilitation of diseased and injured persons, usually for both medical and surgical cases, with professionally trained and skilled medical personnel, with, at least, one physician. Hospitals can, although is not necessary, provide their services to out-patients also.

The number of hospitals includes: general hospitals, special hospitals, acute and chronic hospitals.

According to OECD criteria, the acute hospital is a facility with average stay 30 or less days (WHO indicator no. 992760).

The hospital bed means the bed supplied for full, whole day accomodation of patient, located in the sections of hospital which can provide continuing health care of the patient. The number of hospital beds is the indicator of the capacity of the hospital.

24-1 POSTELJE, BOLESNICI, BOLESNIČKI DANI I ZDRAVSTVENI RADNICI/DJELATNICI
BEDS, PATIENTS, HOSPITAL DAYS AND HEALTH WORKERS

	Doktori medicine u bolnicama <i>Medical doctors in hospitals</i>	Viši i srednji zdravstveni radnici <i>Health workers with non-university college degree and secondary school education</i>	Postelje <i>Beds</i>			Ispisani bolesnici <i>Discharged patients</i>	Bolesnički dani, u hilj./tis. <i>Hospital days, 000</i>
			Ukupno <i>Total</i>	u bolnicama <i>in hospital</i>	u stacionarima <i>in-patient clinics</i>		
2002	1.652	4.865	8.335	8.075	260	206.880	2.082.626
2003	1.733	5.119	8.331	8.055	276	215.298	2.113.014
2004	1.743	4.989	8.382	8.182	200	215.544	2.097.489
2005	1.791	5.228	8.363	8.213	150	223.736	1.956.068
2006	1.907	5.219	8.290	8.133	157	226.442	2.071.674
2007	1.991	5.370	8.286	8.165	121	222.953	2.041.943

24-2 DJELATNOST OPĆE MEDICINE
GENERAL PRACTICE

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zdravstveni radnici/djelatnici <i>Health workers</i>						
Ljekari - ukupno <i>Medical doctors - total</i>	583	462	452	466	477	266
Ljekari specijalisti <i>Specialists</i>	224	200	205	211	222	101
Viši zdravstveni radnici/djelatnici <i>Health workers with non-university college degree</i>	41	40	53	63	55	25
Zdravstveni radnici/djelatnici srednje spreme <i>Health workers with secondary school</i>	1.071	887	867	895	889	584
Posjeti - pregledi, hilj./tis. <i>Visits - examinations, 000</i>						
Prva posjeta <i>First visit</i>	835	736	660	712	757	415
Ponovna posjeta <i>Second visits</i>	2.399	2.149	2.499	2.628	2.713	1.347
Kućne posjete ljekara <i>Home visits of general practitioners</i>	36	27	28	27	25	72

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA
HEALTH CARE

24-3 DJELATNOST ZDRAVSTVENE ZAŠTITE PREDŠKOLSKE DJECE
PRE-SCHOOL CHILDREN HEALTH CARE

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zdravstveni radnici/djelatnici <i>Health workers</i>						
Ljekari - ukupno <i>Medical doctors - total</i>	137	133	132	127	142	132
ljekari specijalisti <i>Specialists</i>	122	122	122	117	132	119
Viši zdravstveni radnici/djelatnici <i>Health workers with non-university college degree</i>	13	19	24	26	25	28
Zdravstveni radnici/djelatnici srednje spreme <i>Health workers with secondary school education</i>	257	254	241	237	255	236
Posjeti - pregledi, hilj./tis. <i>Visits - examinations, 000</i>						
Prva posjeta <i>First visit</i>	421	386	406	390	413	375
Ponovna posjeta <i>Second visits</i>	473	415	416	448	444	355
Sistematski pregled <i>Systematic check-ups</i>	52	45	58	58	78	65
Kontrolni pregled <i>Control check-ups</i>	32	23	43	43	29	32

24-4 DJELATNOST ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŠKOLSKE DJECE
SCHOOL-AGE PREVENTIVE HEALTH CARE

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zdravstveni radnici/djelatnici <i>Health workers</i>						
Ljekari - ukupno <i>Medical doctors - total</i>	92	88	91	92	90	98
ljekari specijalisti <i>Specialists</i>	59	57	60	65	63	65
Viši zdravstveni radnici/djelatnici <i>Health workers with non-university college degree</i>	6	6	14	17	14	14
Zdravstveni radnici/djelatnici srednje spreme <i>Health workers with secondary school education</i>	187	185	176	169	157	187
Posjeti - pregledi, hilj./tis. <i>Visits - examinations, 000</i>						
Prva posjeta <i>First visit</i>	326	324	325	353	299	301
Ponovna posjeta <i>Second visits</i>	382	365	370	412	366	353
Sistematski pregled <i>Systematic check-ups</i>	42	37	47	42	33	44
Kontrolni pregled <i>Control check-ups</i>	20	24	24	11	5	91

24-5 OBOLJELI OD ZARAZNIH BOLESTI
NUMBER OF CASES FROM INFECTIOUS DISEASES

Šifra po X MKB Code by XMKB	Oboljenje	Oboljeli Cases						Diseases
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	
	UKUPNO	28.136	51.915	38.522	43.830	25.119	42.017	TOTAL
B 20	SIDA	3	3	3	4	3	4	AIDS
A 22	Crni prišt	3	-	-	-	-	-	Anthrax
A 23	Bruceloza	14	47	89	137	151	484	Brucellosis
A 03	Bacilarna dizenterija	20	17	8	10	8	7	Dysentery bacillaris
A 09	Enterokolitis	4.195	4.199	3.826	3.557	4.339	4.219	Enterocolitis
A 86	Upala mozga	25	17	16	23	18	5	Encephalitis
A 08	Enteroviroze	Enterovirusosis
A 98	Hemoragična groznica	112	2	2	4	5	8	Febris haemorrhagica
A 54	Gonoreja	11	3	4	2	2	2	Gonorrhoea
A 53	Sifilis	10	5	18	9	15	17	Syphilis
B 15	Virusna žutica A	83	53	22	25	46	72	Hepatitis virusa A
B 16	Virusna žutica B	101	109	73	109	101	112	Hepatitis virusa B
B 17	Virusna žutica C	85	143	95	215	116	121	Hepatitis virusa C
J 11	Gripa	8.695	30.722	18.774	26.590	5.556	20.892	Influenza
A 87	Virusni meningitis	167	64	83	241	89	79	Meningitis virusa
A 39	Epidemični meningitis	49	57	47	41	32	31	Meningitis epidemica
A 17	TBC meningitis	4	7	1	5	8	1	TBC meningitis
G 00	Hemofilus influence meningitis	Hemofilus influence meningitis
B 27	Infektivna mononukleoz	251	238	260	271	247	275	Mononucleosis infectiva
B 05	Krzamak	26	15	23	15	8	156	Morbilli
B 26	Zaušnjaci	1.307	172	109	70	65	52	Parotitis epidemica
A 37	Veliki kašalj	72	30	18	36	38	41	Pertussis
B 06	Rubeola	54	38	19	28	22	22	Rubeolla
B 86	Svrab (šuga)	1.490	1.004	824	740	588	442	Scabies
A 38	Šarlah	470	460	449	540	551	563	Scarlatina
A 40	Sepsa	107	102	77	71	59	60	Sepssis
A39.4	Meningokokna sepsa	11	2	16	
A 02	Salmoneloza	351	419	574	437	294	531	Salmonellosis
B 27	Trihineloza	2	53	35	37	5	32	Trichinellosis
A 05	Zarazno trovanje hranom	1.021	1.024	807	797	862	1.209	Intoxicatio alimentaris
B 58	Toksoplazmoza	6	7	-	3	3	1	Toxoplasmosis
A 78	Q-groznica	43	20	41	29	44	64	
B 01	Pljuskavice	5.158	8.652	8.451	5.323	7.196	9.336	Varicellae
A 15	Plućna tuberkuloza	1.601	1.529	1.427	1.349	1.361	1.369	TBC pulmonum
B 67	Ehinokokus	24	32	38	33	39	37	Echinococcosis
A 35	Tetanus	-	-	1	-	3	1	Tetanus
	Ostale zarazne bolesti	2.576	2.672	2.308	3.068	3.243	1.756	Other

Izvor: Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH - Služba za zdravstvenu statistiku i informatiku
Source: Institute for Public Health FB&H - Department for Health Statistics and Informatics

24-6 ZDRAVSTVENI RADNICI/DJELATNICI PREMA SPECIJALNOSTI, STRUČNOJ SPREMI I SPOLU
HEALTH WORKERS BY SPECIALTY, PROFESSIONAL ATTAINMENT AND SEX

Specijalnost	2005		2006		2007		Specialty
	muškarci Men	žene Women	muškarci Men	žene Women	muškarci Men	žene Women	
Doktori medicine	183	297	192	327	180	308	Medical doctors
Specijalisti	1.334	1.591	1.314	1.634	1.305	1.647	Specialists
na specijalizaciji	136	259	162	267	226	405	trainees
interna	167	120	163	121	162	121	internist
infektologija	13	34	13	36	13	38	for infectious diseases
pneumoftziologija	51	58	48	58	50	59	pneumophthsiologist
pedijatrija	61	196	59	200	56	189	paediatrician
neuropsihijatrija	77	98	71	102	67	104	neuropsychiatry
psihijatrija	7	6	7	7	6	6	psychiatrist
neurologija	5	8	6	11	-	-	neurologist
fizikalna medicina i rehabilitacija	42	100	37	97	37	96	physical medicine&rehabilitation
dermatovenerologija	5	43	5	45	3	43	dermato-venereology
radiodijagnostika	56	63	54	62	54	62	radiologist
sportska medicina	5	2	4	4	4	2	of sport medicine
opća hirurgija	149	9	145	10	130	9	general surgeon
urologija	35	1	38	1	37	1	urology
ortopedija	59	3	61	3	58	3	orthopaedist
neurohirurgija	16	2	18	2	19	2	neurosurgery
plastična i rekonstruktivna	9	3	8	3	8	3	plastic and reconstruction
dječija hirurgija	9	4	10	4	13	4	children surgery
grudna hirurgija	3	1	3	-	2	1	thoracic surgery
anesteziologija sa reanimacijom	47	81	49	85	47	88	anaesthesia ans resuscitation
transfuziologija	4	20	4	21	4	21	transusiology
reumatologija	-	3	-	4	-	3	rheumatism
akušerstvo i ginekologija	139	90	133	88	137	89	gynaecologist
oftamologija	42	70	42	72	45	65	ophthalmologist
otorinolaringologija	44	19	46	18	46	19	otolaryngologist
patološka anatomija	7	12	8	12	10	11	pathology
sudska medicina	4	-	3	1	4	1	forensic medicine
školska medicina i higijena	2	31	2	30	2	30	school medicine and hygiene
higijena i zdravstvena ekologija	4	11	4	12	4	12	hygiene and health ecology
epidemiologija	25	29	23	34	22	32	epidemiology
mikrobiologija sa parazitologijom	5	46	5	44	6	48	microbiology with parasitology
socijalna medicina i zdravs.sluzbe	8	17	8	18	8	19	social medicine
medicina rada	56	82	54	70	52	72	of occupational health
opća medicina	45	122	42	126	39	100	of general practice
radioterapija	3	4	4	6	2	8	radiotherapy
medicinska biohemija	2	11	3	10	3	9	of medicine biochemistry
nuklearna medicina	4	9	4	8	4	8	nuclear medicine
klinička farm.sa toksikologijom	3	7	3	8	3	8	toxicology
školska medicina i higijena	2	31	2	30	2	30	school medicine
urgentna medicina	35	41	37	44	42	41	emergency
maksilofacijalna hirurgija	12	3	2	2	2	2	maxillary surgery
ostali	72	101	86	127	102	188	other
Stomatolozi	187	342	205	370	188	366	Dental physicians
Specijalisti	83	117	79	110	71	122	Specialists
na specijalizaciji	7	31	11	37	16	34	trainees
preventivna dječija stomatologija	14	33	12	29	11	32	preventive children dentistry
oralna hirurgija	15	6	15	6	14	6	oral surgery
maksilofacijalna hirurgija	3	-	8	-	-	-	maxillary surgery
opća stomatologija	1	4	1	3	4	6	general dentistry
ortodoncija	17	19	13	17	10	19	ortodontics
bolesti usta paradoncija	5	10	5	9	3	11	periodontics
bolesti zuba i endodoncija	7	22	6	23	7	22	endodontics
stomatološka protetika	21	22	18	21	16	23	prosthetics
socijalna medicina sa organizacijom i ekonomikom zdravstvene zaštite	-	1	1	2	-	3	social medicine

23-6 ZDRAVSTVENI RADNICI/DJELATNICI PREMA SPECIJALNOSTI, STRUČNOJ SPREMI I SPOLU (nastavak)
HEALTH WORKERS BY SPECIALTY, PROFESSIONAL ATTAINMENT AND SEX (continued)

Specijalnost	Stručna sprema	2005		2006		2007		Professional attainment	Specialty
		muškarci Men	žene Women	muškarci Men	žene Women	muškarci Men	žene Women		
Medicinske sestre									<i>Nurses</i>
Svega	VŠS	305	1.004	328	1.060	333	1.041	<i>Higher school</i>	<i>All</i>
	SSS	1.690	8.548	1.708	8.672	1.764	8.608	<i>Secondary school</i>	
općeg smjera	VŠS	73	581	89	648	90	630	<i>Higher school</i>	<i>general specialization</i>
	SSS	1.106	5.368	1.126	5.537	1.191	5.499	<i>Secondary school</i>	
pedijatrijske	VŠS	-	5	-	5	-	6	<i>Higher school</i>	<i>of pediatrics</i>
	SSS	2	295	3	302	5	324	<i>Secondary school</i>	
akušerska	VŠS	-	11	-	10	-	11	<i>Higher school</i>	<i>midwife</i>
	SSS	1	828	-	808	1	785	<i>Secondary school</i>	
fizioterapeutski tehničar	VŠS	44	90	46	94	52	91	<i>Higher school</i>	<i>physical therapist</i>
	SSS	122	238	126	248	140	220	<i>Secondary school</i>	
laboratorijski tehničari	VŠS	21	134	19	131	21	127	<i>Higher school</i>	<i>laboratory technician</i>
	SSS	153	683	160	680	150	677	<i>Secondary school</i>	
sanitarni tehničari	VŠS	35	48	31	43	30	40	<i>Higher school</i>	<i>sanitary technician</i>
	SSS	119	204	115	201	111	198	<i>Secondary school</i>	
farmaceutski tehničari	VŠS	-	2	-	1	-	1	<i>Higher school</i>	<i>pharmacological technician</i>
	SSS	32	333	32	328	36	329	<i>Secondary school</i>	
radnoterapeutski tehnič.	VŠS	1	-	2	-	1	1	<i>Higher school</i>	<i>therapeutic technician</i>
	SSS	-	1	-	2	-	-	<i>Secondary school</i>	
zubni tehničari	VŠS	2	1	2	-	-	1	<i>Higher school</i>	<i>dental technician</i>
	SSS	72	184	71	182	68	180	<i>Secondary school</i>	
rendgen tehničari	VŠS	128	119	135	120	137	129	<i>Higher school</i>	<i>radiologist technician</i>
	SSS	48	21	43	19	39	21	<i>Secondary school</i>	
stomatološke sestre	SSS	6	351	8	348	9	349	<i>Secondary school</i>	<i>dental nurses</i>
ostali	VŠS	1	13	4	8	2	4	<i>Higher school</i>	<i>other</i>
	SSS	29	42	24	17	14	26	<i>Secondary school</i>	

Izvor: Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH - Služba za zdravstvenu statistiku i informatiku

Source: Institute for Public Health FB&H - Department for Health Statistics and Informatics